

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA

z dnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Ostrów Mazowiecka
na rok 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713), art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050), uchwala się co następuje:

§ 1.

W celu realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, Rada Miasta przyjmuje Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Ostrów Mazowiecka na rok 2021, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Robert Krajewski

MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA NA ROK 2021

Spis treści:

- I. Wprowadzenie**
- II. Charakterystyka uzależnienia od narkotyków, środków odurzających i zastępczych (tzw. dopalaczy) oraz innych substancji psychoaktywnych. Diagnoza problemów. Wnioski. Analiza SWOT**
- III. Zasoby**
- IV. Cele programu**
- V. Obszary działania Programu i planowane zadania w 2021 roku**
- VI. Monitoring, warunki realizacji i źródła finansowania Programu**

I. WPROWADZENIE

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Ostrów Mazowiecka, zaplanowany na rok 2021 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych, wynikających z używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych w tym papierosów i e-papierosów. Program przedstawia zadania własne Miasta, związane z przeciwdziałaniem narkomanii, wynikające z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Zasady realizacji i planowane działania są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości w oparciu o zasoby instytucjonalne i kadrowe Miasta Ostrów Mazowiecka. Program jest zgodny z kierunkami działań Wojewódzkiego Programu Narkomanii na lata 2017-2020 oraz z celami operacyjnymi określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020. Program jest skorelowany ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrów Mazowiecka w latach 2016 – 2022 oraz z Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Ostrów Mazowiecka na rok 2021.

Narkotyki, środki odurzające i zastępcze (tzw. „dopalacze”) to najbardziej niebezpieczne substancje psychoaktywne dla dzieci i młodzieży szkolnej, dlatego szczególne miejsce w Programie zajmują działania profilaktyczne i zapobiegawcze odnoszące się do dzieci i młodzieży. Pomimo, wynikającej ze zmiany Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, likwidacji sklepów sprzedających dopalacze, z różnorodnych danych wynika, iż ciągle są one w użyciu, a problem dotyczy także społeczności lokalnej. Używanie dopalaczy jest wyjątkowo niebezpieczne z powodu braku możliwości oceny ich działania na organizm, a co za tym idzie uniemożliwia to właściwą pomoc medyczną. Konieczna jest profilaktyka adresowana do dzieci i młodzieży (respektująca standardy jakości profilaktycznej) z włączeniem rodziców i wychowawców szkolnych, co podniesie skuteczność działań.

Program ma wymiar długofalowy, jest przedłużeniem dotychczas realizowanych działań, kontynuuje zatem działalność profilaktyczną (promując zdrowy styl życia), ma także walor wychowawczy. Strategie realizacji programu są dobierane według możliwości uczestników i oszacowania, które z nich będą najbardziej skuteczne dla minimalizacji problemu.

Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych poprzez wspieranie osób z problemami i ich rodzin, terapię, interwencję, rehabilitację, badania diagnostyczne, szkolenia, ograniczenie dostępności narkotyków i innych substancji psychoaktywnych stanowią ważny element programu, który będzie połączony z pozyskiwaniem społeczności lokalnej do założonych inicjatyw.

Przeprowadzona dla Miasta Ostrów Mazowiecka, w 2017 r. Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych oraz w 2018 r. diagnoza dzieci i młodzieży w ramach ogólnopolskiej kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł pozwoliły ocenić aktualną sytuację w środowisku lokalnym pod względem używania substancji psychoaktywnych i ustalić kompatybilność działań interdyscyplinarnych z Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Trwała struktura koordynacji działań pozwoli na pełniejsze ograniczanie czynników ryzyka oraz szkód w tym zakresie.

Podstawy prawne Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Działania ujęte w ramach Programu realizowane będą przede wszystkim w oparciu o:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
2. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1818, M. P. z 2020 r. poz. 164),
3. Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713),
4. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876),
5. Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
6. Ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
7. Ustawę z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218).
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1492).

II. CHARAKTERYSTYKA UZALEŻNIENIA OD NARKOTYKÓW, ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH I ZASTĘPCZYCH (TZW. "DOPALACZY") ORAZ INNYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH. DIAGNOZA PROBLEMÓW. WNIOSKI. ANALIZA SWOT

Charakterystyka uzależnienia od narkotyków, środków odurzających i zastępczych (tzw. „dopalaczy”) oraz innych substancji psychoaktywnych.

W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii określono termin narkomanii jako: „stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”. W Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 z dnia 4 sierpnia 2016 r. uzależnienie od substancji psychoaktywnych – „to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie substancji psychoaktywnej (takiej jak alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze, NSP, tytoń) dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość; głównymi objawami uzależnienia są głód substancji (przymus, silne pragnienie), utrata kontroli nad używaniem substancji”. Jak podaje Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii: „*uzależnienie jest przekroczeniem bardzo ulotnej i trudnej do zauważenia granicy między chęcią, która wyraża dobrowolność, a przymusem, który całkowicie zaburza kontrolę. Tę granicę przekracza się tylko raz, ale bezpowrotnie. Uzależniony, nawet gdy nie przyjmuje substancji psychoaktywnych, to do końca życia pozostaje osobą uzależnioną*”. Jest to choroba, która zostaje z człowiekiem do końca życia, dlatego tak ważne są działania profilaktyczne i zapobiegawcze w powstawaniu uzależnień od tych groźnych substancji.

Diagnoza problemów.

W czerwcu 2017 r. na terenie Miasta Ostrów Mazowiecka przeprowadzono Diagnozę Lokalnych Zagrożeń Społecznych. Celem raportu było przedstawienie problemów społecznych Miasta Ostrów Mazowiecka w opinii dorosłych mieszkańców miasta (grupa badawcza - 200 osób powyżej 18 roku życia), dzieci i młodzieży szkolnej (grupa badawcza – 388 uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej oraz 313 uczniów klas I-III gimnazjum) oraz sprzedawców alkoholu i właścicieli punktów sprzedaży alkoholu (grupa badawcza – 65 osób o średniej wieku 36 lat). Łącznie w badaniu wzięło udział 966 osób.

Na podstawie ww. diagnozy i danych statystycznych uzyskanych od jednostek i instytucji działających na terenie miasta poniżej przedstawiono informacje dotyczące problemów społecznych w mieście.

W opinii **dorosłych mieszkańców miasta** za najpoważniejszy problem społeczny można uznać zanieczyszczenie wody i powietrza – ponad połowa respondentów (56%) uważa ten problem za bardzo istotny. Stosunkowo najrzadziej zgłaszanym problemem okazał się kryzys norm moralnych (20%).

Respondentów zapytano o wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że 9% badanych mieszkańców nigdy nie paliło papierosów, za to znaczna część, bo aż 61 % zapaliła pierwszego papierosa przed 18 rokiem życia. Obecnie aż 77% badanych nie pali, zaś regularnie pali papierosy 12%, a e-papierosy 4%. 57% respondentów uważa, że e-papierosy są tak samo lub bardziej szkodliwe niż klasyczne papierosy.

Wyniki ankiet wśród dorosłych mieszkańców Ostrowi Mazowieckiej wskazują, że na terenie naszego miasta występuje zagrożenie występowania zjawiska zażywania narkotyków i tzw. „dopalaczy”. W pytaniu dotyczącym znajomości osób zażywających narkotyki lub dopalacze w najbliższym środowisku, łącznie 36 % respondentów odpowiedziało, że zna przynajmniej jedną taką osobę. Natomiast obiecujący jest fakt, że zdecydowana większość respondentów 97 % nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze.

Dzieci i młodzież szkolna ankietowani byli w zakresie problemów społecznych występujących w ich grupie wiekowej. Odpowiadali na pytania dotyczące między innymi:

- relacji z rówieśnikami oraz dorosłymi,
- używania substancji psychoaktywnych, alkoholu i papierosów,
- przemocy i agresji w środowisku szkolnym.

Ta grupa wiekowa respondentów poddana została ponownej diagnozie w 2018 roku w ramach ogólnopolskiej kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł. Badano między innymi takie obszary tematyczne jak: zdrowie (jakość zdrowia i życia, postawy wobec środków psychoaktywnych, alkoholu, papierosów, dopalaczy, stres i przemoc), rodzina, szkoła. Spośród czterech szkół podstawowych z terenu naszego miasta grupę badawczą stanowiły dzieci z klas V-VI w liczbie 218 uczniów i młodzież z klas VII-VIII w liczbie 179 uczniów.

W badaniu realizowanym w 2017 r. uczniowie odpowiedzieli na pytania związane z grupą rówieśniczą, która może mieć wpływ na ochronę bądź angażowanie się w niepożądane zachowania. Uzyskane wyniki są zadowalające: 89 % uczniów szkoły podstawowej i 95 % gimnazjalistów czują się dobrze w swojej klasie. Badania z 2018 r. wypadły jeszcze lepiej, bowiem wskazują, że 94% uczniów klas V-VI i 96 % uczniów klas VII-VIII jest zadowolona z relacji z rówieśnikami. Badania z 2017 r. pokazują, że 74 % uczniów szkół podstawowych i 31% gimnazjalistów nigdy nie było na wagarach, tylko 1% uczniów podstawówek i 14% gimnazjalistów deklaroowało wielokrotne wagarowanie. Dodatkowym czynnikiem chroniącym dzieci i młodzież przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych są dobre relacje z dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i źródło wiedzy na temat niebezpieczeństw. Uczniowie miejskich szkół w ogromnej większości deklaruują bardzo dobre i dobre relacje z opiekunami/rodzicami (99 % uczniów szkół podstawowych i 96 % uczniów gimnazjum) oraz darzą zaufaniem swoich nauczycieli (81% uczniów szkół podstawowych i 44% uczniów gimnazjum). W 2018 r. wyniki nieznacznie uległy zmianie, ponieważ 98% uczniów klas V-VI i 94% uczniów klas VII – VIII deklaroowało zadowolenie z relacji z rodzicami. Natomiast znacznej poprawie uległy relacje z wychowawcami, zestawienie wyników kształtowało się następująco, 96% uczniów klas V-VI i 90% uczniów klas VII-VIII deklaroowało zadowolenie z tych relacji.

Mimo słabnącej w naszym społeczeństwie popularności papierosów, są one wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Według ogólnopolskich wyników badań ESPAD z 2019 r. (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach na Temat Używania Alkoholu i Narkotyków Instytutu Psychiatrii i Neurologii) doświadczenia z paleniem tytoniu miało około 50 % uczniów klas trzecich gimnazjum zaś z paleniem e-papierosów 56% uczniów w tym wieku. Lokalne badania przeprowadzone w 2017 roku wskazują dużo lepsze wyniki, odsetek uczniów z naszych gimnazjów, którzy mieli kontakt z papierosami wyniósł zaledwie 31 % natomiast w szkołach podstawowych zaledwie 5%. Większość uczniów z Ostrowi Mazowieckiej, którzy mają za sobą inicjację nikotynową nie pali papierosów. Regularne palenie deklaruje spośród nich 10 % uczniów szkół podstawowych i 12 % gimnazjalistów. W badaniach ankietowych z 2018 roku około 23 % młodzieży z klas VII-VIII oraz niecałe 7 % dzieci z klas V-VI odpowiedziało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy zapaliło papierosa. Wynik ten wskazuje, że odsetek dzieci i młodzieży eksperymentujących bądź palących papierosy nieznacznie uległ zmianie, cieszy 8 % spadek palących uczniów klas starszych szkoły podstawowej ale jednocześnie niepokoi 2 % wzrost dzieci w młodszych klasach podstawowych, które paliły papierosy.

Z najnowszych ogólnopolskich badań ESPAD z 2019 roku wynika, że inicjację narkotykową (przetwory konopi) ma za sobą 21 % młodzieży w wieku 15-16 lat.

Lokalne wyniki badań z 2017 roku wskazują, że kilka procent uczniów mogło mieć kontakt z substancjami psychoaktywnymi – narkotykami i dopalaczami. Z uwagi na bardzo znikomy odsetek uczniów szkół podstawowych, którzy mają za sobą inicjację narkotykową (3 osoby spośród badanej grupy), interpretowano tylko wyniki gimnazjalistów. Wśród uczniów gimnazjum jest to 8% młodzieży, która odpowiedziała twierdząco na pytanie dotyczące spróbowania narkotyków lub dopalaczy. W większości przypadków był to jednorazowy kontakt, wśród tych uczniów średnia wieku spróbowania środka psychoaktywnego wynosi 13 lat. Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami, to głównie marihuana 92 % i dopalacze 54 %. Najczęstszą okolicznością zażycia narkotyków lub dopalaczy było wśród uczniów spotkanie ze znajomymi (40 %). Niepokojący jest odsetek uczniów deklarujących pierwsze spróbowanie narkotyków z członkiem rodziny (17 %) oraz na wagarach (13%). Kolejne wyniki badań dotyczące wiedzy na temat źródła pozyskiwania narkotyków oraz subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy są pozytywnym sygnałem, że w naszym mieście jest bardzo znikomy problem zażywania narkotyków i dopalaczy. 93 % uczniów szkół podstawowych oraz 79 % uczniów gimnazjów oceniła, że nie wie gdzie można kupić oraz, że bardzo trudno pozyskać narkotyki i dopalacze. Diagnoza pokazuje postawy i przekonania uczniów na temat różnych substancji psychoaktywnych. Znaczna część uczniów ze szkół podstawowych (79 %) i uczniów szkół gimnazjalnych (67%) uznaje za absolutnie niewłaściwe branie narkotyków przez ich rówieśników. Dość wysoki odsetek uczniów szkół podstawowych (58 %) i uczniów szkół gimnazjalnych (67 %) wie, że dopalacze są zdecydowanie lub równie szkodliwe, co narkotyki. Niestety część dzieci i młodzieży wydaje się nie mieć wystarczająco rzetelnej wiedzy. Przykładowo 8 % uczniów szkoły podstawowej i 9 % uczniów gimnazjum uważa, że branie narkotyków „z umiarem” nie skończy się uzależnieniem, a dopalacze uzależniają słabiej niż narkotyki. Badania ostrowskiej młodzieży z 2018 roku są obiecujące, w ciągu ostatnich 12 miesięcy kontakt z narkotykami lub dopalaczami miało około 6% uczniów klas VII-VIII, jest to 2% spadek w stosunku do roku poprzedniego.

Dane pochodzące z badań ankietowych uzupełniono o dane statystyczne uzyskane od jednostek i instytucji działających na terenie miasta z lat 2016-2019.

Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Ostrowi Mazowieckiej przedstawił dane dotyczące liczby pacjentów Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Poradni Uzależnienia od Alkoholu dla dzieci i młodzieży.

Poradnia Uzależnień od Alkoholu dla dzieci i młodzieży												
	2016 r.			2017 r.			2018r.			do 31.03. 2019 r.		
Osoby niepełnoletnie	M	K	razem	M	K	razem	M	K	razem	M	K	razem
Uzależnione od alkoholu	1	1	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Uzależnione od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych	9	1	10	9	2	11	9	3	12	4	1	5
Współuzależnione	5	20	25	3	15	18	1	8	9	0	3	3
Razem	15	22	37	12	18	30	10	11	21	4	4	8
Wszyscy pacjenci (różne rozpoznania)	41			33			30			10		
Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia												
	2016 r.			2017 r.			2018r.			2019 r.		
Osoby pełnoletnie	M	K	razem	M	K	razem	M	K	razem	M	K	razem
Uzależnione od alkoholu	179	19	198	153	34	187	174	37	211	175	40	215
Uzależnione od substancji i alkoholu	17	6	23	15	5	20	19	5	24	15	4	19
Współuzależnione	1	69	70	1	50	51	0	57	57	1	78	79

Razem	197	94	291	169	89	258	193	99	292	191	122	313
Wszyscy pacjenci (różne rozpoznania)	322			302			304			332		

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ostrowi Mazowieckiej przedstawiła dane dotyczące liczby zgłoszonych podejrzeń zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi w latach 2017-2020

L.p.	Rok	Liczba zgłoszeń	Płeć	Wiek
1.	2017	6	4 mężczyzn 2 kobiety	16, 16, 17, 23 18, 28
2.	2018	1	kobieta	21
3.	2019	0	-	-
4.	do września 2020	4	4 mężczyzn	16, 22, 29, 30

Komenda Powiatowa Policji w Ostrowi Mazowieckiej przedstawiła dane statystyczne dotyczące przestępstw związanych z narkotykami i nowymi substancjami psychoaktywnymi w na terenie powiatu ostrowskiego w 2019 roku.

L.p.	Dane z 2019 r.	liczba	
1.	Przestępstwa stwierdzone z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	95	
2.	Postępowania wszczęte z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	39	
3.	Osoby zatrzymane z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	Kobiety -1	Mężczyźni - 28
		Razem - 29	
		W tym - 2 osoby niepełnoletnie	
4.	Ujawnione narkotyki	Marihuana – 23 136,3 gram	
		Mefedron – 13 gram	
		Amfetamina – 7,8 gram	
		Rośliny konopii indyjskich – 16 szt.	

Profilaktyka zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży (źródło danych: szkoły podstawowe z terenu miasta, Urząd Miasta Ostrow Mazowiecka)

L.p.	Wskaźniki	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1.	Liczba uczniów uczestniczących w rekomendowanych programach profilaktycznych	150	548	1184	401
2.	Liczba uczniów uczestniczących w szkolnych programach profilaktycznych	1859	2030	2084	1717
3.	Liczba uczniów uczestniczących w jednorazowych pogadankach i prelekcjach profilaktycznych	1742	2172	965	1754
4.	Liczba uczniów uczestniczących w spektaklach i koncertach profilaktycznych	1567	890	737	1055
5.	Liczba uczniów uczestniczących w imprezach sportowych (turnieje, wyścigi, olimpiady itp.)	109	158	220	1096
6.	Liczba uczniów uczestniczących w	398	846	941	797

	konkursach (plastycznych, literackich itp.)				
7.	Liczba nauczycieli uczestniczących w szkoleniach/warsztatach w obrębie profilaktyki problemowej	91	39	191	173
8.	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach z programem socjoterapeutycznym (Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna)	40	20	20	20
9.	Liczba dzieci uczestniczących w koloniach i obozach z programem socjoterapeutycznym	25	15	15	15
10.	Liczba dzieci uczestniczących w koloniach i obozach z programem profilaktycznym	45	113	165	154

Wnioski.

Przeprowadzona diagnoza, stanowiąca ocenę stanu potrzeb w społeczności lokalnej, wskazuje na następujące obszary problemów, które będą priorytetowe w podejmowanych działaniach prewencyjnych i naprawczych:

- **występowanie uzależnienia od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych w środowisku lokalnym** (łącznie 36 % respondentów odpowiedziało, że zna przynajmniej jedną taką osobę), (zgłoszone do leczenia osoby dorosłe uzależnione od substancji i alkoholu oraz osoby niepełnoletnie uzależnione od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych),

- **palenie papierosów i e-papierosów przez dzieci i młodzież, jako wysoki czynnik ryzyka**, mogący mieć wpływ na spożycie alkoholu lub narkotyków (61 % mieszkańców zapaliła pierwszego papierosa przed 18 rokiem życia.), (w badaniach ankietowych z 2018 roku ponad 23 % młodzieży z klas VII-VIII oraz niecałe 7 % dzieci z klas V-VI odpowiedziało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy zapaliło papierosa. Regularne palenie deklaruje 2 % uczniów klas V-VI i 10% uczniów klas VII-VIII),

- **inicjacja narkotykowa** (w 2017 roku 8% uczniów gimnazjum odpowiedziało twierdząc na pytanie dotyczące spróbowania narkotyków lub dopalaczy kiedykolwiek w życiu, zaś w 2018 roku około 6% uczniów klas VII-VIII odpowiedziało, że miało w ciągu ostatnich 12 miesięcy kontakt z narkotykami lub dopalaczami),

- **zagrożenie substancją** (substancjami, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami, to głównie marihuana 92 % i dopalacze 54 %), (występowanie podejrzeń zatruc środków zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi),

- **problemy środowiskowe** (najczęstszą okolicznością zażycia narkotyków lub dopalaczy było wśród uczniów spotkanie ze znajomymi - 40 %. Niepokojący jest odsetek uczniów deklarujących pierwsze spróbowanie narkotyków z członkiem rodziny - 17 %),

- **brak właściwej wiedzy o zagrożeniach** (część dzieci i młodzieży wydaje się nie mieć wystarczająco rzetelnej wiedzy. Przykładowo 8 % uczniów szkoły podstawowej i 9 % uczniów gimnazjum uważa, że branie narkotyków „z umiarem” nie skończy się uzależnieniem, a dopalacze uzależniają słabiej niż narkotyki).

Z analizy danych wynika, że działania podejmowane zgodnie z Miejskim Programem Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Ostrów Mazowiecka powinny być realizowane ze szczególnym zwróceniem uwagi na konieczność różnorodnych poziomów wsparcia. Dotychczasowe oddziaływania profilaktyczne w placówkach oświatowych wypadają bardzo korzystnie, na przestrzeni ostatnich kilku lat dzieci i młodzież uczestniczyła w różnorodnych oddziaływaniach profilaktycznych (szkolne programy profilaktyczne, rekomendowane programy profilaktyczne, kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznym i profilaktycznym, spektakle profilaktyczne, inne działania profilaktyczne – wychowawcze dostosowane do problemów lokalnych). Istotą oddziaływań profilaktycznych jest kształtowanie postaw prozdrowotnych (w tym, wzmacnianie umiejętności społecznych) oraz ewentualne wycofanie się z problemu poprzez rezygnację z zachowań ryzykownych.

W osiągnięciu tych celów mogą pomóc odpowiednio przeprowadzone warsztaty dla dzieci i młodzieży, spotkania z rodzicami (psychoedukacja profilaktyczna) i szkolenia dla nauczycieli. Wynika to z faktu, iż

najbardziej skuteczne są takie oddziaływania, które dają szansę zmiany postaw jak największej grupy osób, która ma wpływ na wzmacnianie czynników chroniących, minimalizację czynników ryzyka. Rodzice i nauczyciele odgrywają nie tylko rolę modeli, na których wzorują się dzieci i młodzież, są znaczącymi osobami, które mogą zaspokoić najważniejsze potrzeby psychiczne, mające istotny wpływ na prawidłową adaptację.

Aby zmniejszyć rozpowszechnienie używania narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych i innych środków zastępczych wśród dzieci i młodych ludzi, konieczne jest wdrożenie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych, chroniących przed używaniem narkotyków. Konieczne, są także kompleksowe działania profilaktyczne obejmujące całe rodziny. Zintegrowane działania muszą być adresowane zarówno do dzieci, młodzieży, jak i do rodziców oraz nauczycieli. Profilaktyka, jako oferta wzbogacająca wychowanie oraz edukację dzieci i młodzieży, wymaga podjęcia działań ukierunkowanych nie tylko na zapobieganie szkodom, ale przede wszystkim na promowanie zdrowia rozumianego całościowo, które obejmuje sfery: fizyczną, emocjonalną, intelektualną społeczną i duchową. Jednym z elementów procesu przeciwdziałania narkomanii jest również profilaktyka prowadzona w środowisku lokalnym, której celem jest ograniczenie używania narkotyków oraz środków zastępczych (tzw. "dopalaczy") i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych. Realizując program należy rozszerzyć działania profilaktyczne dotyczące przeciwdziałaniu palenia papierosów przez dzieci i młodzież w tym papierosów elektronicznych. Lokalne badania ankietowe nie uwzględniają problemu e-papierosów wśród dzieci i młodzieży, jednakże z raportu ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach na Temat Używania Alkoholu i Narkotyków) Instytutu Psychiatrii i Neurologii z 2019 roku wynika, że w Polsce używanie e - papierosów przez młodzież w wieku 15-16 lat jest coraz bardziej popularne, w tej grupie 56 % nastolatków sięga po papierosy elektroniczne, powyższe zagrożenie zostanie uwzględnione w działaniach prewencyjnych programu. Używanie e-papierosów nie tylko jest szkodliwe dla osób niepełnoletnich, ale stwarza również poważne zagrożenie używania kolejnych substancji psychoaktywnych.

Analiza SWOT

W trakcie prac nad MPPN została przeprowadzona analiza SWOT (popularna heurystyczna technika służąca do porządkowania i analizy informacji) dotycząca sytuacji problemowych na terenie Miasta Ostrow Mazowiecka. Wyniki analizy są przedstawione w poniższej tabeli i zostały wykorzystane do prac nad programem.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Mniejszy procent używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej w porównaniu z ogólnopolskimi wynikami - Dobre rozpoznanie problemów związanych z narkotykami i substancjami psychoaktywnymi - Duża liczba działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej - Płynność w finansowaniu działań profilaktycznych - Dobra współpraca międzyinstytucjonalna - Dostęp do szkoleń podnoszących kwalifikacje osób zajmujących się problematyką narkotykową	- Niewystarczający dostęp do placówek leczenia uzależnienia dla dzieci i młodzieży - Niewystarczająca oferta terapeutyczna dla dzieci i młodzieży - Słaba świadomość problemu narkotykowego wśród mieszkańców - Brak oferty programów z zakresu profilaktyki wskazującej - Niewystarczająca oferta dla osób uzależnionych i współuzależnionych - Brak programów redukcji szkód - Niska świadomość mieszkańców, gdzie szukać pomocy
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Coraz większe zaangażowanie organizacji i stowarzyszeń do udziału w działaniach profilaktycznych - Wzrost liczby osób uczestniczących w szkoleniach i konferencjach z zakresu problematyki uzależnień - Współpraca między różnymi instytucjami - Łączenie kwestii problematyki narkomanii, alkoholizmu oraz uzależnień behawioralnych	- Niewystarczające kwalifikacje kadry pedagogicznej - Występowanie podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi wśród mieszkańców - Niechęć podejmowania leczenia przez osoby uzależnione - Niskie umiejętności wychowawcze rodziców - Wypalenie zawodowe osób związanych z

- Wyszkolenie osób w środowisku lokalnym z zakresu problematyki uzależnień - Aktywizacja środowiska lokalnego, przedstawicieli Kościoła, organizacji pozarządowych oraz pracowników ochrony zdrowia w przeciwdziałanie narkomanii	profilaktyką uzależnień - Stygmatyzacja osób uzależnionych od narkotyków
--	---

III. ZASOBY

1. Burmistrz Miasta Ostrów Mazowiecka.
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Komenda Powiatowa Policji.
4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
5. Szkoły podstawowe.
6. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.
7. Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna.
8. Grupy wsparcia AA.
9. Straż Miejska.
10. Organizacje pozarządowe, kluby abstynenckie i inne instytucje zajmujące się działalnością profilaktyczną i naprawczą.
11. Parafie.
12. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
13. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
14. Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia (dla dorosłych i dzieci).
15. Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ostrowi Mazowieckiej.

IV. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Ograniczenie problemów zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem narkotyków, środków odurzających, środków zastępczych (tzw. dopalaczy) oraz innych substancji psychoaktywnych w tym papierosów i e-papierosów wśród mieszkańców Miasta Ostrów Mazowiecka.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie i ograniczenie używania narkotyków, środków odurzających i zastępczych (tzw. dopalaczy) w tym papierosów i e-papierosów oraz związanych z tym konsekwencji wśród dzieci i młodzieży.
2. Zwiększenie świadomości zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych (w tym papierosów i e-papierosów), narkotyków, środków odurzających i zastępczych wśród mieszkańców miasta.
3. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem substancji psychoaktywnych, narkotyków, środków odurzających i zastępczych.
4. Ograniczenie dostępności narkotyków, środków odurzających i zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych dla mieszkańców w szczególności dla dzieci i młodzieży.
5. Ograniczenie przestępstw narkotykowych.
6. Zwiększenie oferty pomocy osobom używającym narkotyki, środki odurzające i inne substancje psychoaktywne.

V. Obszary działania Programu i planowane zadania w 2021 roku

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii.

Adresaci:

Społeczność lokalna, rodziny, dzieci i młodzież szkolna, pracownicy oświaty, pracownicy służb społecznych.

Działania:

- 1) prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych, papierosów i e-papierosów,
- 2) prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozaszkolnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 3) organizowanie i finansowanie szkolnych programów edukacyjnych i profilaktycznych oraz szkoleń dla nauczycieli w ramach szkolnych programów profilaktyki,
- 4) promowanie i organizowanie różnorodnych form edukacji profilaktyki uniwersalnej w zakresie zapobiegania narkomanii (psychoedukacja, warsztaty, konkursy, spektakle, itp.),
- 5) prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych dotyczących strategii rozwiązywania problemów wynikających z używania środków odurzających i innych substancji psychoaktywnych,
- 6) szkolenie różnych grup zawodowych w zakresie tematyki uzależnień od narkotyków, środków odurzających i innych substancji psychoaktywnych,
- 7) organizowanie lokalnych imprez (m.in. koncerty, konkursy, festyny, zawody, turnieje, pikniki, itp.) promujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień,
- 8) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od narkotyków, środków odurzających i innych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin,
- 9) zakup i dostarczanie do szkół literatury i innych materiałów edukacyjno – informacyjnych, dotyczących problematyki uzależnień m.in. ulotek, broszur, plakatów i czasopism,
- 10) poszerzanie i doskonalenie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktyki (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, osób dorosłych, w tym programów profilaktyki uwzględniających czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,
- 11) prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych i dopalaczy oraz umiejętności podejmowania interwencji profilaktycznej,
- 12) poszerzenie i udoskonalenie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży,
- 13) monitorowanie i badanie skuteczności działań profilaktycznych podejmowanych w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Ostrów Mazowiecka.

Realizatorzy:

- 1) Wydział Oświaty, Kultury i Integracji Społecznej Urzędu Miasta Ostrów Mazowiecka,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 3) Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna,
- 4) Psycholodzy, pedagodzy, kadra pedagogiczna szkół i przedszkoli miejskich,
- 5) Organizacje pozarządowe i inne instytucje zajmujące się działalnością profilaktyczną i naprawczą,

- 6) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 7) Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ostrowi Mazowieckiej,
- 8) Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia (dla dorosłych i dzieci).

Terminy:

Zadania ciągle prowadzone od stycznia 2021 roku do grudnia 2021 roku.

Kontrola i nadzór:

Burmistrz Miasta Ostrow Mazowiecka.

Wskaźniki realizacji celów:

- 1) ilość dzieci i nauczycieli uczestniczących w szkolnych programach profilaktycznych i w rekomendowanych programach profilaktycznych,
- 2) ilość osób uczestniczących w różnorodnych formach profilaktyki uniwersalnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii,
- 3) ilość osób uczestniczących w wycieczkach i innych formach aktywności połączonych z realizacją programów profilaktycznych,
- 4) ilość zakupionych publikacji i materiałów edukacyjnych w ramach działań edukacyjno – informacyjnych,
- 5) liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach lub imprezach sportowych,
- 6) ilość szkoleń dotyczących problematyki uzależnień organizowanych dla różnych grup zawodowych,
- 7) ilość osób uczestniczących w tych szkoleniach.

2. Pomoc osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom dotkniętym uzależnieniem.

Adresaci:

Osoby uzależnione i osoby zagrożone uzależnieniem od narkotyków, środków odurzających i innych substancji psychoaktywnych oraz rodziny, w których występuje problem uzależnień.

Działania:

- 1) udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej członkom rodzin osób uzależnionych od narkotyków, środków zastępczych i substancji psychoaktywnych,
- 2) finansowanie wybranych usług i programów profilaktyczno – terapeutycznych i wspomagających proces readaptacji społecznej dla członków rodzin z problemem uzależnień od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
- 3) wspomaganie realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej w placówkach przeznaczonych dla dzieci z grup ryzyka np. w świetlicy socjoterapeutycznej.
- 4) objęcie wsparciem socjalnym osób uzależnionych i ich rodzin,
- 5) rozpowszechnienie informacji o możliwościach pomocy osobom uzależnionym,
- 6) wspieranie realizacji programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych,
- 7) zwiększenie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych lub zwiększenie dostępności do istniejących form wsparcia,
- 8) wspieranie programów reintegracji społecznej i zawodowej,
- 9) organizacja akcji, pikników promujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień i sprzyjający integracji ze środowiskiem lokalnym.

Realizatorzy:

- 1) Wydział Oświaty, Kultury i Integracji Społecznej Urzędu Miasta Ostrow Mazowiecka,

- 2) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 4) Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna,
- 5) psycholodzy, pedagodzy, kadra pedagogiczna szkół i przedszkoli miejskich,
- 6) grupy samopomocowe,
- 7) organizacje pozarządowe, organizacje kościelne i inne instytucje zajmujące się działalnością związaną z rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- 8) Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia (dla dorosłych i dzieci),
- 9) Powiatowy Urząd Pracy,
- 10) Punkt Konsultacyjny.

Termin realizacji:

Zadania ciągle prowadzone od stycznia 2021 roku do grudnia 2021 roku.

Kontrola i nadzór:

Burmistrz Miasta Ostrów Mazowiecka.

Wskaźniki realizacji celów:

- 1) ilość dzieci uczestniczących w zajęciach prowadzonych w Miejskiej Świetlicy Socjoterapeutycznej,
- 2) ilość udzielonych porad prawnych, psychologicznych i specjalistycznych,
- 3) ilość sfinansowanych usług i programów profilaktyczno – terapeutycznych i wspomagających proces readaptacji społecznej dla członków rodzin z problemem narkomanii
- 4) ilość osób objętych wsparciem socjalnym,
- 5) liczba programów,
- 6) liczba zorganizowanych imprez.

3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków, środków odurzających i zastępczych oraz innych substancji psychoaktywnych.

Adresaci:

Osoby uzależnione i osoby zagrożone uzależnieniem od narkotyków, środków odurzających i zastępczych oraz innych substancji psychoaktywnych.

Działania:

- 1) współpraca z przedstawicielami administracji rządowej, w tym z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowym Biurem Przeciwdziałania Narkomanii oraz przedstawicielami samorządu wojewódzkiego w zakresie realizacji programów edukacyjno – profilaktycznych, szkoleń i monitorowania problemów,
- 2) informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodzin,
- 3) wspieranie procesu utrzymywania abstynencji przez osoby uzależnione i motywowanie ich do podjęcia leczenia odwykowego,
- 4) udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej osobom uzależnionym od narkotyków, środków zastępczych oraz substancji psychoaktywnych,
- 5) zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych od substancji psychoaktywnych,
- 6) współpraca z placówkami służby zdrowia i poradnią leczenia uzależnień.

Realizatorzy:

- 1) Wydział Oświaty, Kultury i Integracji Społecznej Urzędu Miasta Ostrów Mazowiecka,
- 2) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 4) Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna,
- 5) psychologowie, pedagodzy, kadra pedagogiczna szkół i przedszkoli miejskich,
- 6) grupy samopomocowe,
- 7) organizacje pozarządowe i inne instytucje zajmujące się działalnością związaną z rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- 8) Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia (dla dorosłych i dzieci),
- 9) Punkt konsultacyjny,
- 10) Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ostrowi Mazowieckiej.

Termin realizacji:

Zadania ciągłe prowadzone od stycznia 2021 roku do grudnia 2021 roku.

Kontrola i nadzór:

Burmistrz Miasta Ostrów Mazowiecka.

Wskaźniki realizacji celu:

- 1) ilość osób, korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego,
- 2) ilość osób uzależnionych,
- 3) ilość programów,
- 4) ilość osób z podejrzeniem zatrucia od środków zastępczych i substancji psychoaktywnych.

4. Wspomaganie działań instytucji i organizacji pozarządowych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień.

Adresaci:

Społeczność lokalna, pracownicy oświaty, pracownicy służby zdrowia, pracownicy służb społecznych, instytucje i organizacje pozarządowe realizujące działania w zakresie pomocy osobom uzależnionym i rodzinom z problemem uzależnień od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Działania:

- 1) szkolenie różnych grup zawodowych w zakresie tematyki uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz skutecznych interwencji i programów profilaktycznych i leczniczych,
- 2) dofinansowanie realizacji programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin,
- 3) prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych dotyczących strategii rozwiązywania problemów wynikających z używania narkotyków, środków odurzających, substancji psychoaktywnych i dopalaczy,
- 4) dofinansowanie stowarzyszeniom, organizacjom pozarządowym, organizacjom kościelnym i instytucjom, działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień od narkotyków i substancji psychoaktywnych,
- 5) współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii.

Realizatorzy:

- 1) Wydział Oświaty, Kultury i Integracji Społecznej
- 2) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) grupy samopomocowe,

- 4) organizacje pozarządowe i inne instytucje zajmujące się działalnością związaną z rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- 5) Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia (dla dorosłych i dzieci),
- 6) KPP w Ostrowi Mazowieckiej.

Termin realizacji:

Zadania ciągle prowadzone od stycznia 2021 roku do grudnia 2021 roku.

Kontrola i nadzór:

Burmistrz Miasta Ostrow Mazowiecka.

Wskaźniki realizacji celu:

- 1) ilość przeprowadzonych szkoleń,
- 2) ilość osób przeszkolonych,
- 3) ilość organizacji, które otrzymały dofinansowanie,
- 4) ilość organizacji, stowarzyszeń i innych instytucji, z którymi współpracowano.

VI. MONITORING, WARUNKI REALIZACJI I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii będzie monitorowany corocznie poprzez zbieranie wskaźników, pozyskanych z analiz sprawozdań, raportów instytucji/organizacji zaangażowanych w prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania narkomanii dla Miasta Ostrow Mazowiecka.

- 1) Z uwagi na to, że pewne zjawiska społeczne (trendy) zmieniają się zwykle co 3 – 4 lata, pełna i szczegółowa diagnoza, oparta na badaniach ankietowych lub na szerokiej analizie danych zastanych, będzie zrealizowana lub zlecona do realizacji w roku 2021.

2. Zgodnie z zapisami art. 18² pkt 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, zm.: Dz. U. z 2019 r. 1818, M. P. z 2020 r. poz. 164) źródłem finansowania zadań ujętych w Programie są dochody pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

3. Zadania w ramach niniejszego Programu mogą być również finansowane poprzez zwiększenie środków pozostających w dyspozycji Miasta, z dotacji celowych Wojewody oraz ze środków zewnętrznych.

4. Koordynację przedsięwzięć związanych z realizacją zadań zawartych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 prowadzi Wydział Oświaty, Kultury i Integracji Społecznej Urzędu Miasta w Ostrowi Mazowieckiej.

5. Raport z wykonania, w danym roku, zadań Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji przedkłada się Radzie Miasta Ostrow Mazowiecka w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.